

ОТЗЫВ

на диссертационную работу Н.К.Култанбаевой «Лингвокультурные параметры сказочного дискурса (на материале казахского, русского и арабского языков)» для получения степени доктора философии (PhD) по специальности «6D020500-Филология»

Одним из важнейших достижений современной лингвистики является исследование языка в антропоцентрической парадигме, то есть, описание языка в единстве трех составляющих: человек – язык – культура. Язык – своего рода зеркало, в котором отражаются исторические, социальные, культурные и духовные изменения, происходящие в обществе. Вместе с тем, язык является и одним из средств создания, развития и сохранения (в виде текста) культуры; с помощью языка создаются материальные произведения, существующие в объективном мире. Активное развитие лингвокультурного направления в рамках антропоцентризма позволяет рассматривать языковые и речевые факты во взаимосвязи с национальными, духовными ценностями, с мировоззрением и психическими особенностями субъекта (носителя языка). Особенно ярко проявляется специфика народной культуры и языка в народном творчестве, фольклоре, одним из видов которого является сказочный дискурс.

При сравнительно-сопоставительном изучении сказок можно обнаружить как общие, так и национально-культурные параметры, присущие тому или иному народу. Выявление лингвокультурных специфических признаков способствует воссозданию единой национальной картины мира народа.

Эти важные вопросы рассматриваются в представленной к защите исследовательской работе, которая состоит из трех частей. Первая часть посвящена сказочному дискурсу, вторая часть – лингвокультурным параметрам. В заключительной части представлен сопоставительный анализ сказочного дискурса и лингвокультурных параметров.

В 1-ой части исследовательской работы даются определения понятий «дискурс», «сказочный дискурс», а также выявляются специфические признаки сказочного дискурса и лингвокультурных параметров. Дифференциация сказочного дискурса и текста сказок проводится на основе трудов, посвященных теории дискурса и теории лингвистики текста, и представлена в виде схемы.

Во 2-ой части исследования предлагается анализ когнитивно-коммуникативных особенностей сказочного дискурса, рассматривается стратегия коммуникации сказочного дискурса, языковых уровней, актуализирующих лингвокультурные параметры.

В 3-ей части предлагается к рассмотрению модель дискурсивно-сопоставительного анализа сказок, основанного на сопоставительном методе и принципах лингвокультурных параметров.

Структурные части исследовательской работы имеют тесную системно-логическую связь. На примере казахских, русских и арабских лингвокультурных параметров сказочного дискурса проведен дискурсивно-лингвокультурный анализ. Содержание диссертации полностью раскрывает тему диссертации, цель и задачи соответствуют заданной теме.

Научная новизна и основные научно-теоретические результаты представленной к защите работы состоят в следующем: в работе исследуется и уточняется категориальный статус сказочного дискурса; выявляются девять жанровых признаков сказочного дискурса; дается определение термина «лингвокультурные параметры сказочного дискурса», выделяются и описываются относящиеся к лингвокультурным параметрам языковые единицы; предлагаются сопоставительная методология описания лингвокультурных параметров сказочного дискурса и дискурсивно-лингвокультурный сопоставительный метод анализа сказочного дискурса.

В ходе работы над диссертацией Култанбаева Нургул Калдыгуловна показала, что в полной мере обладает всеми компетенциями и навыками к ведению научно-исследовательской работы. Результаты исследования были опубликованы в виде статей и докладов в научных журналах, индексируемых в базе данных Scopus, в материалах зарубежных международных научных конференций, в научных журналах, рекомендуемых ККСОН Республики Казахстан.

На основании вышеизложенного считаем, что диссертационная работа Култанбаевой Нургул Калдыгуловны «Лингвокультурные параметры сказочного дискурса (на материале казахского, русского и арабского языков)» соответствует всем требованиям, предъявляемым для присуждения степени доктор философии (PhD) по специальности «6D020500 – Филология».

Зарубежный научный руководитель -
доктор филологических наук,
профессор кафедры иностранных языков гуманитарных факультетов
Башкирского государственного университета
г. Уфа, Россия

А.Р. Мухтаруллина

30.11.2021 г.

личную подпись
Мухтаруллиной А.Р.

Начальник отдела кадров Башкирского государственного университета

М. Кайса Л.А.

« 30 » 11 20 21 г.

Н.К. Култанбаеваның «6D020500-Филология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған «Ертегі дискурсының лингвомәдени өлшемдері (қазақ, орыс және араб тілдері материалдары негізінде)» диссертациялық жұмысына

ІШКІР

Қазіргі лингвистиканың маңызды жетістігі ретінде тілдің жаңа парадигмада, яғни адам-тіл-мәдениет үштігінде зерттелуімен сипатталады. Тіл – қоғамдағы тарихи, әлеуметтік, мәдени, рухани өзгерістердің айнасы. Тіл сонымен бірге мәдениетті жасаудың, дамытудың, сақтаудың (мәтін түрінде) құралы және оның бір бөлігі, өйткені тілдің көмегімен нақты, объективті түрде бар материал туындылары жасалады. Қазіргі тіл біліміндегі лингвомәдениеттану бағытының белсенді дамуы тіл мен сөйлеу фактілерін халықтың ұлттық, рухани құндылықтарымен, дүниетанымымен және психикалық ерекшеліктерімен тығыз байланыста қарауға жол ашады. Халық өнерінде, әсіресе фольклорында халық мәдениетінің, тілінің ерекшеліктері көрінеді. Солардың бірі ретінде ертегінің дискурсивті кеңістігін зерттеуді айтуға болады.

Ертегілерді ұлттық-мәдени элемент ретінде анықтауға болады. Ал, ұлттық-мәдени элемент дегеніміз – сол халықтың өзіне ғана тән бейнелеу образдары болып табылады. Олардың лингвомәдени және ұлттық танымдық сипатын анықтау бүкіл ұлттық дүниетанымның ерекшеліктерін нақты танып-білуге септігін тигізеді.

Қорғауға ұсынылып отырған зерттеу жұмысында осы мәселелерге қатысты маңызды сұрақтар қарастырылған. Жұмыс үш тарауға бөлініп, әр тарауда ертегі дискурсына, ертегі дискурсының лингвомәдени өлшемдеріне және сол лингвомәдени өлшемдеріне салғастырмалы талдау жасаған.

Зерттеу жұмысының 1-тарауында «дискурс», «ертегі дискурсы» ұғымдарының анықталуы мен зерттелуіне тоқталып, ертегі дискурсына тән жарлық белгілері мен ертегі дискурсының лингвомәдени өлшемдері анықталған. Ертегі дискурсының ертегі мәтінінен айырмашылығы дискурс теориясы мен мәтін лингвистикасының теориялық еңбектеріне сүйене отырып, сызба түрінде айқындалған. Ертегі дискурсын зерттеуге арналған отандық және шетелдік еңбектерді талдай келе, ертегі дискурсы ұғымына анықтама береді, ертегі дискурсының лингвомәдени өлшемдері сараланады. 2-тарауда ертегі дискурсы лингвомәдени өлшемдерін өзектейтін тілдік деңгей, ертегі дискурсының қарым-қатынас стратегиясы, ертегі дискурсының когнитивтік-коммуникативтік ерекшеліктеріне талдау жасалады. 3-тарауда ертегі дискурсы лингвомәдени өлшемдерін салғастырмалы зерттеудің әдіснамасына, принциптеріне тоқталып, дискурстық-лингвомәдени салғастырмалы талдау үлгісін ұсынады.

Зерттеу жұмысы жүйелі, әрбір бөлімдері құрылысы мен логикалық жағынан бір-бірімен тығыз байланысқан. Қазақ, орыс және араб ертегі дискурсының лингвомәдени өлшемдеріне мысалдар арқылы нақты дискурстық-лингвомәдени талдау жасалынған. Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды және мақсат, міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді.

Қорғауға ұсынылып отырған жұмыстың жаңалығы мен өзге жұмыстардан айырмашылығы ретінде төмендегілерді атауға болады: «ертегі дискурсы» ұғымы зерттеліп, оған анықтама береді; ертегі дискурсына тән жанрлық белгілердің тоғыз түрін анықтайды; ертегі дискурсының лингвомәдени өлшемдері терминіне анықтама беріп, оған жатқызылатын бірліктер сараланып, әрбіріне бөлек сипаттама беріледі; ертегі дискурсының лингвомәдени өлшемдерін салғастырмалы талдау әдістемесі мен ертегі дискурсын дискурстық-лингвомәдени салғастырмалы талдау үлгісін ұсынады.

Култанбаева Нургул Калдыгуловна диссертация жазу барысында ғылыми-зерттеу жұмысын жүргізуге деген қабілеті мен бейімін көрсете білді. Зерттеу жұмысының нәтижелері Scopus мәліметтер қорына кіретін ғылыми журналда, шетелдік халықаралық конференциялар жинағында және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда мақалалар мен баяндамалар түрінде талқыланған.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде Култанбаева Нургул Калдыгуловнаның диссертациялық жұмысы «6D020500- Филология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға қойылған барлық талаптарға сәйкес келеді. Култанбаева Нұргүл Калдыгуловнаға «6D020500 - Филология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге лайық деп есептейміз.

Шетелдік ғылыми кеңесші
Башқұрт мемлекеттік университеті
гуманитарлық факультеттерге арналған
шет тілдер кафедрасының профессоры
филология ғылымдарының докторы
Уфа қаласы, Ресей

А.Р. Мухтаруллина

30.11.2021 ж.

Перевод с русского языка на произведен мной, Исаковой Сабирой Сагынбековной, 19.10.1972 года рождения, уроженкой Жамбылской области, ИИН 721019400419, диплом ЖБ-I № 0008333 выдан Алма-Атинским педагогическим институтом иностранных языков от 01.06.1995 года, регистрационный № 14.

Исакова Сабир Сагынбековна

Восемнадцатое февраля две тысячи двадцать второго года, я Амирова Ляззат Ирановна, нотариус Актюбинского нотариального округа, действующая на основании лицензии № 0001283 выданной Министерством юстиции Республики Казахстан от 21.01.2003 года свидетельствую подлинность подписи Исаковой Сабир Сагынбековны которая сделана в моем присутствии. Личность подписавшего документ установлена, дееспособность проверена.

Зарегистрировано в в реестре № 197- 43

Взыскана сумма 1642 тенге

Нотариус

Амирова

Амирова Л.И.

ES5200197220218110039Q475815

Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия

Пролито и пронумеровано
на четьрех листах